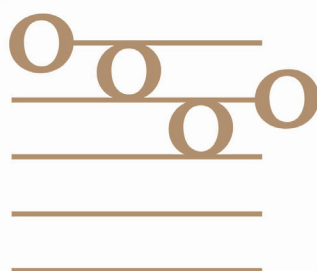

MUSIK PÅ TVÆRS

LÆRERVEJLEDNING

TIL LYTTEOPGAVER

SJÆLLANDS
SYMFONIORKESTER

Lærervejledning til Lytteopgaver

Lytteopgaverne giver mulighed arbejde med musikken som forløb i tid uden at kunne læse noder eller følge med i et partitur. Musikken skal beskrives som forløb fra venstre til højre. Eleverne skal kunne vise, at forløbet består af episoder, afsnit, udvikling, skift.

Hvis musikken fortæller en konkret historie, kan man fremstille en frise eller tegneserie.

Hvis episoderne eller de medvirkende i historien er karakteriseret ved bestemte instrumenter, kan man skrive instrumenternes navne eller indsætte billeder af dem, når de optræder.

Hvis musikken ikke fortæller en konkret historie, er det instrumenterne selv, der optræder, og så må man vise, hvordan de skiftes til at spille hovedroller.

Instrumenterne skaber et udviklingsforløb af klang, styrke, rytme og skiftende intensitet. Det kan man vise med farver, grafiske mønstre og udnyttelse af den lodrette akse i frisen.

Lytte med sekundtæller

De fleste musikafspillere har et display, der viser minutter og sekunder: cd-spiller, mp3-spiller, computerens afspilningsprogram eller internetsteder, der spiller musik med eller uden levende billeder. Man kan fastslå nøjagtigt, hvornår bestemte episoder i forløbet indtræffer, begynder og slutter. Man kan stoppe afspilningen og gå tilbage, for at lytte til stedet igen.

Man kan stille spørgsmål til musikken:

- Hvorfra og hvortil spiller strygerne melodien? Hvorfra og hvortil bliver den gentaget af træblæserne?
- Hvilket slagtojsinstrument afbryder melodien ved 3:08?

Frisen kan bygges op på en vandret akse, der angiver sekunderne. Til alle Musik På Tværs-værker findes sådan en opgave, hvor elever får en tom tidsfrise, der skal udfyldes, og et sæt spørgsmål, der skal hjælpe i gang med løsningen. I lærerens udgave er der svar på spørgsmålene og et forslag til, hvordan frisen kan udfyldes.

Arbejdsform

Vis eleverne eksempler på færdige løsninger, mens musikken spilles, via OH-projector eller

computer. Der peges hen ad frisen. Om muligt vises computerens sekundtæller samtidig på skærmen. Eleverne skal have dannet sig et begreb om, hvad opgaven går ud på. Bemærk at Adobe Reader indeholder en knap i værktøjslinien, så at man kan dreje siden 90 grader.

Opgavesiderne og de blanke frisesider udskrives fra elevhæfterne. Frisesiderne kan forstørres til A3.

Hvis eleverne ikke kan få et rum for sig selv, lyttes med hovedtelefoner. Anskaf dobbeltstik til hovedtelefoner, så at flere kan lytte sammen.

Svarene på opgavearket skrives ind og overføres til frisen med blyant. Flere observationer føres ind. – Det kræver adskillige gennemlytninger og tilbagespolinger

Den første indskrivning er en kladde. Til sidst skrives ind på en frisk side. Der kan indklæbes billeder af instrumenter, tegnes, skrives, farvelægges.

Den færdige sider overføres til OH-transparent eller skannes til computervisning.

Eleverne gennemgår musikken for deres kammerater.

Instrumenter

Øverst på opgavesiden er opregnet musikstykkets komplette instrumentbesætning. Det er vigtigt, at eleverne forstår, at de ikke skal sætte billeder af alle disse instrumenter ind i planen. Opgaven er netop at vise de instrumenter, som gør særligt opmærksom på sig selv og spiller særligt vigtige roller i stykket!

På downloadsiden findes hæfter med billeder af instrumenter og musikere. I modsætning til billederne på hjemmesiden bringes disse billeder i høj opløsning. Ideen er, at siderne kan printes på en god farveprinter, idet man ved printkommandoen kan vælge at gøre billedet større eller mindre. Billederne kan benyttes til elevernes opgaver. Man kan overføre dem til OH-transparent. Pdf-filer er velegnede til forevisning via computer på videoprojektor. Med markeringsværktøjet i Adobe Reader kan man kopiere billeder til brug i andre programmer. Sidst i hæftet findes minibilleder, som kan være egnede til at sætte ind på opgavesider.

Minibillederne kan spare for nedkopiering til en størrelse, der passer til tidsfrisen.

Øvelse med anden musik

Er eleverne ikke i vane med at skulle lytte koncentreret til klassisk musik og løse opgaver i den forbindelse? Skal de praktiske og organisatoriske løsninger først skabes nu? Så vil det måske være en god idé at forsøge sig med små eksempler en gang imellem, inden arbejdet med Musik på Tværs går igang.

Tag nogle kortere og mere let overskuelige musikstykker fra forskellige genrer og lad eleverne besvare enkle spørgsmål med de værktøjer, som er beskrevet her i vejledningen.

Som en øvelse kan man tage et kort stykke musik efter elevernes eget valg – gerne et stykke aktuel popmusik. Opgaven løses over flere runder:

1. Angiv med sekundtal, hvordan nummeret er opdelt med f.eks. Intro, Outro, gennemspilninger og gennemsyngninger af melodi og eventuelle mellemspill. Strukturen skrives ind i et tidsskema.
2. Angiv for hvert afsnit, hvem der har den ledende instrumentale eller vokale rolle i hver fase i inddelingen.
3. Angiv hvad de andre foretager sig bag hovedrolleindehaveren – f.eks. mht. at akkompagnere melodien.
4. Angiv – evt. grafisk – hvorledes klangbilledet ændrer sig i farve, tæthed og styrke.
5. Angiv eventuelle temposkift.
6. Angiv markante, korte episoder i musikken, f.eks. bækkenslag, udråb og pludselige indslag fra forskellige instrumenter.